

Raadsvoorstel

Gemeente Lansingerland

Onderwerp	Reikwijdte Jeugdhulp (aanpassen verordening)
Portefeuillehouder	Leon Hoek
Registratienummer	BR2500019
Datum raad	17/07/2025

Gevraagde beslissing:

De Wijziging van de Verordening Sociaal Domein 2023 (T25.02061) vast te stellen en met terugwerkende kracht in werking te laten treden per 1 januari 2025, 1 maart 2025 en 1 juli 2025, en per toekomstige datum per 1 januari 2026.

0. Samenvatting

Op 1 februari 2024 heeft u ingestemd met het maatregelenpakket jeugdhulp (BR2300128). Het eerste jaar van de opgave jeugdhulp heeft de gewenste verschuiving van regionaal ingekochte naar lokaal ingekochte jeugdhulp opgeleverd. Maar de kosten voor jeugdhulp blijven voornamelijk stijgen. In het tweede jaar van de opgave hebben we aangegeven te komen met voorstellen voor een aangepaste verordening. Een eerste set aanpassingen ligt nu voor.

Daarnaast stellen we enkele praktische wijzigingen voor WMO voor.

1. Aanleiding/ context met tijdlijn

De sterke stijging van het aantal jeugdigen dat jeugdhulp gebruikt heeft in het eerste jaar van de opgave (2024) niet doorgezet. Het aantal jeugdigen in de Jeugdwet bleef ten opzichte van 2023 nagenoeg gelijk. De kosten bleven wel stijgen, maar niet zo hard als de afgelopen jaren. We kunnen constateren dat het ons in 2024 gelukt is om vooral de sterke stijging van het gebruik van regionaal ingekochte specialistische hulp een halt toe te roepen. Daar staat tegenover dat de inzet van lokale hulp sterker gegroeid is dan verwacht. Om deze groei op te kunnen vangen en te dempen is een verkleining van de reikwijdte van jeugdhulp dringend aan de orde. Deze zelfde ontwikkeling zien we ook landelijk.

Voor inperking van de reikwijdte van Jeugdhulp is vooral een landelijke wetswijziging nodig, maar die laat voorlopig op zich wachten. Lokaal kunnen we de reikwijdte beïnvloeden door aanpassingen in onze verordening. Vandaar dit voorstel.

In een eerdere beeldvormende avond (19 feb jl.) hebben we u gepresenteerd aan welke knoppen we kunnen draaien, te weten:

1. waarvoor is jeugdhulp nu echt bedoeld? Hierbij kan gedacht worden aan normaliseren, extra inzet van eigen kracht van ouders/opvoeders en vormen van wederkerigheid;
2. wanneer is goed goed genoeg? Hierbij gaat het om meer doelgerichte inzet van hulp die ook (bij het behalen van de gestelde doelen) een einde kent;
3. afbakening met de wet passend onderwijs.

Tezamen met enkele voor de hand liggende, kleinere wijzigingen (bijv. door nieuwe jurisprudentie), leggen wij aanpassingen rondom bovenstaande punten in dit voorstel aan u voor.

2. Maatschappelijk effect

Om de doorgaande groei van de (kosten van) jeugdhulp op te kunnen vangen en te dempen is een verkleining van de reikwijdte van jeugdhulp dringend aan de orde. Lokaal kunnen we de reikwijdte beïnvloeden door aanpassingen in onze verordening.

3. Argumenten

1.1 De verordening moet het beroep op jeugdhulp duidelijker afbakenen

De Jeugdwet is een wet met een zogenaamd 'open einde'. Dat betekent dat er geen hele harde criteria zijn op basis waarvan hulp afgeschaald, gestopt of niet ingezet kan worden. Door de voortdurende (sterke) stijging van de kosten van jeugdhulp is het aan de orde om de inzet en de duur van jeugdhulp scherper af te bakenen in onze verordening.

1.2 De verordening vraagt om actualisatie

Sommige onderdelen van de verordening passen we aan wegens een wijziging van ons beleid, de uitvoering, wetwijzigingen en nieuwe rechtspraak. Andere onderdelen blijken tekstueel onduidelijk of niet meer actueel.

1.3 De verordening is een belangrijk sturingsinstrument

De Verordening Sociaal Domein 2023 is op een aantal punten gewijzigd. Met dit Derde Wijzigingsbesluit stellen wij op hoofdlijnen deze wijzigingen voor:

- Rondom normaliseren toevoegingen die verwijzen naar onze 'richtlijn gebruikelijke zorg' waarin we beschrijven wat 'normaal' gedrag is voor kinderen (en dus niet zodanig afwijkend dat er jeugdhulp nodig is). De Centrale Raad van Beroep (CRvB) - de hoogste rechter op het sociaal domein - heeft vorig jaar voorts geoordeeld dat in de verordening bepaald moet worden wat onder gebruikelijke wordt verstaan. Wij hebben de bepalingen over gebruikelijke hulp dan ook overgeheveld van de Beleidsregels Sociaal Domein naar de verordening en voldoen daarmee aan de rechtspraak;
- Rondom eigen kracht toevoeging van acties die van ouders verwacht mogen worden als de zorg voor kinderen meer tijd vraagt. Dit gaat bijvoorbeeld over zaken als het (tijdelijk) verminderen van het aantal uren betaalde arbeid of het inzetten van het sociale netwerk. Ook hier heeft de CRvB geoordeeld dat uit de verordening moet blijken wat onder eigen kracht wordt verstaan. Wij hebben met de Tweede Wijziging (T24.03137) het artikel over eigen kracht iets aangepast en scherpen dat met voorliggende voorstel nog meer aan;
- Rondom wederkerigheid toevoeging dat als er duidelijk sprake is van 'systeemproblematiek' (bijvoorbeeld een vechtscheiding) dat jeugdhulp dan niet enkelvoudig wordt ingezet zonder dat ouders zelf gaan werken aan het verminderen/wegnemen van de oorzaak;
- Rondom goed genoeg toevoeging van het onderscheid tussen activerende en ondersteunende hulp. Hierbij is activerende hulp in tijd beperkt en concreet gericht op het behalen van doelen. Hierdoor wordt het afschalen en/of stoppen van de hulp beter mogelijk gemaakt;
- Rondom afbakening met passend onderwijs toevoegingen gericht verantwoordelijkheden van het onderwijs als afwijzingsgronden voor de inzet van jeugdhulp;
- Redactionele aanpassingen ten behoeve van de leesbaarheid, waaronder tekstuele aanpassingen of zaken waarover inmiddels jurisprudentie is.

Zie voor een volledig overzicht van alle wijzigingen het Derde Wijzigingsbesluit (T25.02061) en de Was/Wordt-tabel (T25.02062). De Was/Wordt-tabel bevat ook een beknopte toelichting op de wijzigingen.

1.4 We waarborgen hiermee de rechtszekerheid

Omdat de raad wijzigingen voor de Verordening Sociaal Domein 2023 met een Wijzigingsbesluit vaststelt, hoeven we de verordening niet in te trekken. Met het Wijzigingsbesluit stelt de raad per wijziging namelijk ook de datum van inwerkingtreding vast. De raad stelt dan ook niet de Verordening Sociaal Domein 2023 in zijn geheel opnieuw vast, maar alleen de wijzigingen die in het Wijzigingsbesluit staan. De raad stelt de wijzigingen met terugwerkende kracht vast per 1 januari 2025, 1 maart 2025 en 1 juli 2025, en per toekomstige datum per 1 januari 2026.

4. Kanttekeningen

1.1 Het afbakenen van de jeugdhulp kent risico's

Zoals eerder geschetst tijdens de beeldvormende avond zijn er risico's verbonden aan de voorgestelde aanpassingen in de verordening. Enerzijds zijn er risico's van ongewenste neveneffecten (zoals bijvoorbeeld meer thuiszitters) en anderzijds zijn er risico's inzake de houdbaarheid van bepalingen omdat er nog weinig tot geen jurisprudentie is opgebouwd op deze afbakeningen.

5. Financiële consequenties met dekkingsvoorstel

De gehele opgave jeugdhulp heeft als doel om meer grip te krijgen op de kosten van jeugdhulp. Wij verwachten dat het afbakenen van jeugdhulp middels deze aanpassingen in de verordening een financieel effect zal hebben, maar we kunnen daar op voorhand geen voorspellingen over doen.

De voorgestelde Wmo-wijzigingen hebben weinig financiële impact. Slechts enkele inwoners maken gebruik van de (rolstoel)taxikostenvergoeding en de verhoging hiervan loopt daardoor niet enorm op. Verder brengt het vasthouden van het landelijke Wmo-abonnementstarief (in 2025: € 21 per maand) in plaats van € 19 per maand juist enig financieel voordeel met zich mee.

6. Juridische aspecten

De gemeenteraad heeft op grond van artikel 147 en 149 van de Gemeentewet de bevoegdheid om gemeentelijke verordeningen vast te stellen.

De Verordening Sociaal Domein 2023 is grotendeels een medebewindsverordening: de wetgever heeft in diverse wetten bepaald dat de raad zaken bij verordening moet regelen. Dit is de verordeningsplicht. Deze plicht komt voort uit de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, Participatiewet, IOAW, IOAZ, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de aanverwante uitvoeringswetten, zoals het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015.

Het is niet noodzakelijk om jaarlijks de Verordening Sociaal Domein in zijn geheel opnieuw vast te stellen. Het gaat namelijk telkens om een aantal wijzigingen. Die kan de raad dan ook met een wijzigingsbesluit vaststellen. De Verordening Sociaal Domein 2023 trekken we daarom niet in, maar wijzigen we jaarlijks middels wijzigingsbesluiten. Deze werkwijze is vergelijkbaar met de wijziging van hogere wetten. De wijzigingen treden per verschillende data in: met terugwerkende kracht per 1 januari 2025, 1 maart 2025 en 1 juli 2025, en per toekomstige datum per 1 januari 2026.

7. Duurzaamheid

Net van toepassing

8. Extern draagvlak / burgerparticipatie

De wijzigingen in het Derde Wijzigingsbesluit zijn afgestemd met de uitvoerende teams Maatschappelijke ondersteuning & Jeugd en Participatie. Daarnaast is er een informatieavond georganiseerd voor aanbieders van jeugdhulp om hen te informeren over deze op handen zijnde veranderingen.

De wijzigingen zijn daarna ter advisering voorgelegd aan de ASD. Er is middels een presentatie ook een toelichting op de wijzigingen gegeven. Op 31 maart 2025 heeft de ASD een advies uitgebracht dat deels is verwerkt in het Wijzigingsbesluit.

9. Verdere procedure

Na besluitvorming publiceren wij de Derde Wijziging van de Verordening Sociaal Domein 2023 (T25.02061).

Bijlagen

1. Derde Wijziging van de Verordening Sociaal Domein 2023 (T25.02061)
2. Was/Wordt-tabel met beknopte toelichting (T25.02062)
3. Advies van de Adviesraad Sociaal Domein (I25.05537)
4. Reactiebrief op het advies van de Adviesraad Sociaal Domein (U25.01717)
5. Geconsolideerde versie Verordening Sociaal Domein 2023 (T25.02063)

Raadsbesluit

Gemeente Lansingerland

Onderwerp	Reikwijdte Jeugdhulp (aanpassen verordening)
Portefeuillehouder	Leon Hoek
Registratienummer	BR2500019
Datum raad	17/07/2025

De raad van de gemeente Lansingerland;
Na het voorstel gelezen te hebben

Op basis van de argumenten

De Verordening Sociaal Domein 2023 dient op onderdelen te worden aangepast, conform het Wijzigingsbesluit (T25.02061).

Rekening te houden met

- artikel 147 en 149 van de Gemeentewet, waarin de gemeenteraad de bevoegdheid krijgt om gemeentelijke verordeningen vast te stellen, en
- diverse wetten uit het sociaal domein, waarin de wetgever de gemeenteraad verplicht om aantal zaken bij verordening te regelen.

Besluit(en)

De Wijziging van de Verordening Sociaal Domein 2023 (T25.02061) vast te stellen en met terugwerkende kracht in werking te laten treden per 1 januari 2025, 1 maart 2025 en 1 juli 2025, en per toekomstige datum per 1 januari 2026.

Dit Raadsbesluit is vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering van 17 juli 2025,

de griffier,

de voorzitter,

Eveline Hamelink-van Rens

Jules Bijl